

2020-04-30
A2020/01002/MRB**Arbetsmarknadsdepartementet**Myndigheten för arbetsmiljökunskap
Box 6051
800 06 Gävle

Uppdrag till Myndigheten för arbetsmiljökunskap om att inhämta och sammanställa kunskap om hbtq-personers arbetsmiljö

Regeringens beslut

Myndigheten för arbetsmiljökunskap (Mynak) ges i uppdrag att inhämta och sammanställa kunskap om hbtq-personers organisatoriska och sociala arbetsmiljö. Ett särskilt fokus ska vara på transpersoners organisatoriska och sociala arbetsmiljö. Kunskapssammanställningen ska spridas så att den kommer till användning i praktiken och kan utgöra ett stöd för arbetsgivare, skyddsombud och andra förtroendevalda på arbetsplatser.

Uppdraget ska utföras i dialog med Diskrimineringsombudsmannen, Jämställdhetsmyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Arbetsmiljöverket, Statistiska centralbyrån, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd och organisationer som företräder hbtq-personers rättigheter.

Mynak ska senast den 30 juni 2021 inkomma till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) med en delredovisning av resultaten av uppdraget. Myndigheten ska slutredovisa sitt uppdrag till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) den 30 juni 2022.

Mynak får för genomförandet av uppdraget disponera högst 2 500 000 kronor 2020 som ska belasta utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m., anslagsposten 7 för budgetåret 2020. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 november 2020. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast i samband med delredovisningen den 30 juni 2021.

Bakgrund om regeringens arbete för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter

Regeringens arbete för att stärka hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter bedrivs sedan 2014 med utgångspunkt i strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Strategin har lagt grunden för ett långsiktigt arbete inom de befintliga fokusområdena som omfattar våld, diskriminering och andra kränkningar, unga hbtq-personer, hälsa, vård och sociala tjänster, privat- och familjeliv, kulturområdet samt det civila samhället. Strategiska myndigheter har utsetts. Därtill har insatser även vidtagits inom andra områden såsom migrations- och asylområdet.

Som aviserats i budgetpropositionen för 2020 avser regeringen att komplettera strategin med en handlingsplan för att ytterligare förstärka arbetet för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. En handlingsplan syftar till att komplettera och kraftsamla arbetet. Handlingsplanen kommer att fokusera på aktuella utmaningar och konkreta åtgärder. De förslag som har lämnats av Statskontoret vid utvärderingen av strategin 2016 och i betänkandet Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92) kommer att beaktas i detta arbete. Regeringen har även en dialog om handlingsplanens innehåll med organisationer som företräder hbtq-personers lika rättigheter, liksom med de strategiska myndigheterna.

Skälen för regeringens beslut

I betänkandet Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor (SOU 2017:92) konstateras att det råder stor brist på kunskapsunderlag vad gäller transpersoners situation på arbetsmarknaden. Det finns vissa faktorer som gör att transpersoners situation inom arbetslivet särskiljer sig från cispersoners (med cispersoner avses vanligtvis personer vars juridiska och biologiska kön stämmer överens och alltid har stämt överens med deras könsidentitet och könsuttryck). Det handlar bland annat om tillgång till toaletter och omklädningsrum. Det finns också en rädsla för att komma ut på arbetsplatsen och för att bli utsatt för diskriminering. I betänkandet konstateras att många arbetsgivare vill göra mer för att motverka diskriminering, men att det saknas kunskap. Utredningen föreslår därför att Myndigheten för arbetsmiljökunskap ges i uppdrag att utforma ett kunskapsunderlag för arbetsmiljöfrågor med ett hbtq-perspektiv, med särskilt fokus på transpersoners situation.

I Ungdomsstyrelsens rapport Hon hen han från 2010 beskrivs arbetsplatsen som en heteronormativ arena. Heteronormativiteten påverkar samspelet mellan kollegor och hur den sociala samvaron på arbetsplatsen upplevs. I december 2002 fick dåvarande Arbetslivsinstitutet i uppdrag att utföra en studie om arbetsvillkor bland homo- och bisexuella. Uppdraget redovisades 2004 i rapporten Redovisning av regeringsuppdraget att beforska homo- och bisexuellas arbetsvillkor. I rapporten framhålls att diskriminering på grund av sexuell läggning är en reell arbetsmiljörisk som måste tas på allvar. I en undersökning från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering från 2011 konstateras att homosexuella är diskriminerade på arbetsmarknaden och att de möter störst svårigheter i de yrken som traditionellt associeras med deras kön.

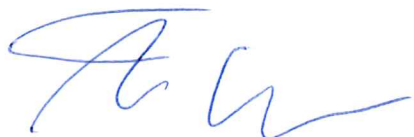
I november 2019 bjöd regeringen in organisationer som företräder hbtq-personers lika rättigheter, liksom de strategiska myndigheterna, till ett sakråd för en dialog om den kommande handlingsplanen. Vid mötet framförde organisationerna att det är av vikt att handlingsplanen innefattar bland annat området arbetsliv eftersom det är ett särskilt viktigt område för gruppen.

Det kan sammantaget konstateras att de undersökningar som har gjorts vad gäller hbtq-personers situation i arbetslivet indikerar att hbtq-personer har sämre arbetsvillkor än heterosexuella cispersoner. De undersökningar som har gjorts på senare år har dock varit begränsade och det är över femton år sedan det genomfördes någon större kunskapsinhämtning på området.

Mynak har regeringens uppdrag att vara nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljöfrågor. Myndigheten ska sammanställa och sprida kunskap om arbetsmiljö. Myndigheten har också till uppgift att följa och analysera utvecklingen på arbetsmiljöområdet samt utvärdera och analysera statliga arbetsmiljöinsatser.

Mot angiven bakgrund bedömer regeringen att Mynak bör ges i uppdrag att inhämta och sammanställa kunskap om hbtq-personers situation i arbetslivet.

På regeringens vägnar

Åsa Lindhagen

Moa Östberg

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA, OFA ESA
Socialdepartementet/FS
Arbetsmiljöverket
Diskrimineringsombudsmannen
Folkhälsomyndigheten
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
Jämställdhetsmyndigheten
Statistiska centralbyrån